

BAKGRUNNSNOTAT

Emne: Bakgrunnsnotat til møtet i Samordningsgruppen 8. april 2021
Til: Samordningsgruppen for geografisk informasjon
Fra: Kartverket v/sekretariatet
Dato: 25. mars 2021

Vi viser til agenda. Her følger mer informasjon til sakene.

Sak 08/2021 Utvikling av arkitektur og målbilder for den geografiske infrastrukturen - GI2.0

En arbeidsgruppe bestående av deltakere i Nasjonalt geodataråd har blitt bedt om å forberede diskusjoner om hvilke råd Nasjonalt geodataråd skal gi knyttet til modeller for finansiering, eierskap til infrastrukturen og deling av geografiske data. Arbeidsgruppens mandat inneholder en rekke sentrale og gjennomgripende spørsmål som kan knyttes til utvikling av neste generasjon nasjonal geografisk infrastruktur (GI 2.0) og skal belyse følgende sentrale problemstillinger:

1. Eierskap til og videreutvikling av den geografiske infrastrukturen
2. Koordinering mellom offentlige initiativ
3. Modeller for offentlig/privat samarbeid

På møtet i nasjonalt geodataråd 16. februar presenterte arbeidsgruppen sine tanker om nåsituasjonen og utfordringsbildet for geografisk infrastruktur. Frem til neste møte for geodatarådet 1. juni vil det bli det bli jobbet videre med å beskrive virksomhetsarkitektur og målbilde for GI 2.0. I den forbindelse vil det bli gjennomført workshops med ulike aktører for å få innspill til målbilde og videre tiltak. Det henvises til eget saksunderlag for møtet i geodatarådet. Noen problemstillinger og anbefalinger som underlag for vurderinger av felles nasjonale tiltak er oppsummert her:

Bakteppe - Innovasjon mellom offentlig og privat sektor

Regjeringen ønsker at brukeren skal være i sentrum for de digitale løsningene det offentlige tilbyr. Videre oppfordrer den til utvikling av digitale økosystemer som sørger for at verdiskapingen ved bruk av data kommer samfunnet til gode. Samtidig ønskes det mer samarbeid om innovasjon mellom offentlig og privat sektor. Det er behov for å kunne etablere nye former for samarbeid, hvor nye aktører jobber tettere sammen og på nye måter, for å kunne tilfredsstille brukerkravene. Dette igjen medfører en rekke utfordringer som vil kreve tilpasninger i samarbeidet om vår nasjonale geografiske infrastruktur.

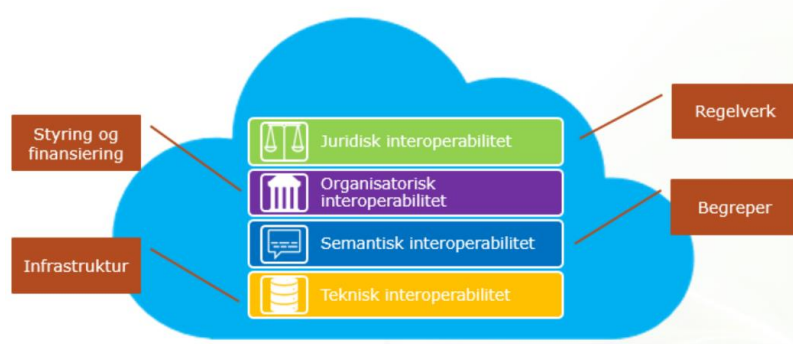
Hovedutfordringer

Arbeidsgruppen har gjennomført møter fra november til januar for å etablere en felles forståelse for utfordringsbildet. Det understrekes at dette er en kompleks oppgave. Det er omfattende

utfordringer som skal løses og det er ikke grunnlag for å komme med bastante konklusjoner etter såpass kort tid. Det er mange aktører og interessenter som må involveres i den videre prosessen – for å sikre godt eierskap til de løsninger og aktiviteter som blir konkludert. En kort oppsummering av hovedutfordringene kan likevel oppsummeres slik:

Alt skjer et sted. Det er gjort store investeringer i felles geografisk infrastruktur. Å gjøre det enklere å dele geodata vil kunne gi store gevinster og understøtte en datadrevet økonomi. Neste generasjon infrastruktur må sikre videre verdiskapning og derfor berikes med flere tilbydere, mer data, nye grensesnitt og en robust finansieringsmodell - som vil fungere i det digitale geografiske økosystemet i 2025. Neste generasjon samarbeidsmodell må utvikles i samarbeid mellom dagens aktører innenfor Norge digitalt, Geovekst, storkommunene og privat sektor – med modeller for eierskap, involvering og styring. Beskrivelse av virksomhetsarkitektur og arbeid med neste generasjon teknologisk rammeverk må påbegynnes – i samarbeid med privat bransje og teknologileverandører.

Arbeidsgruppen har diskutert ønsket struktur for drøftingen av nåsituasjon og utfordringer. Det ble enighet om å legge de fire ulike nivåene i EUs arkitekturmodell - Rammeverk for digital samhandling (EIF) - til grunn for den videre drøftingen av offentlig privat samarbeid:

Arbeidsgruppen er enige om at geografisk infrastruktur allerede i dag er satt sammen av en rekke ulike aktører, systemer og infrastrukturer. Det forventes at GI 2.0 vil bli ytterligere beriket med innhold og koblinger til nye domener. Arbeidsgruppen mener derfor at begrepet Digitalt geografisk økosystem kanskje vil gi en bedre beskrivelse av omfanget og kompleksiteten og legges til grunn som overordnet betegnelse og utgangspunkt for det videre arbeidet:

Målbilde for Digitalt Geografisk Økosystem

Mangfoldet av geodata og løsninger utgjør nå et Digitalt Geografisk Økosystem som er i rask utvikling og skal sikre alle sektorer i samfunnet enkel tilgang og kobling til geografisk informasjon. Viktige komponenter er:

- Stedsrelaterte data som er tilrettelagt for deling og samvirke.
- En teknisk infrastruktur med felleskomponenter som tillater (sømløs) integrasjon av ulike kategorier (statiske/dynamiske) data.
- Mekanismer for tverrsektoriell samordning og omforent forretningsmodell mellom aktørene, som sikrer kvaliteten på datakildene.

En midtveisevaluering av nasjonal geodatastrategi kan gjennomføres i 2021 og bør være et godt utgangspunkt for å beslutte videre utviklingstiltak for det geografiske økosystemet. Noen ulike faktorer som vil ha stor betydning for utvikling av det digitale økosystemet beskrives i notatet.

Forslag til vedtak:

Tiltakene i Nasjonal geodatastrategi spenner over et stort spekter og understøtter en rekke av de utfordringene som arbeidsgruppen adresserer i dette notatet. Gjennomføringen vil kreve koordinert og styrket innsats på tvers av sektorene. For å kunne lykkes innen 2025 bør det vurderes å tilføre ekstra ressurser for å bedre gjennomføringskraften. Innsatsen oppleves i dag som fragmentert og Nasjonalt geodataråd bør diskutere ulike muligheter for kraftsamling. Tidligere erfaringer fra blant annet Arealdokumentasjonsprogrammet og Høykom-programmet, viser at et nasjonalt program kan bidra til utvikling av velfungerende felles samarbeidsarenaer for utvikling av fagområdet.

Arbeidsgruppen vil anbefale at det arbeides videre med å forberede et program som understøtter digital transformasjon gjennom videre utvikling av digitalt geografisk økosystem. Programmet bør kartlegge grenseflater mot andre digitale økosystem, sikre gode koblingsmekanismer for stedsrelaterte data og avklare behov for harmonisering av viktige datasett. For å nå målet om å skape næringsutvikling og effektiv offentlig oppgaveløsning må vi videreutvikle samhandlings- og finansieringsmodell for neste generasjon delingsplattform mellom offentlige og private aktører. Et slikt program vil kunne bidra til å sikre et nasjonalt tverrsektorielt kunnskapsgrunnlag og bør ha en naturlig forankring i samordningsgruppen for geografisk informasjon.

Sak 09/2021 Innsatsområde 2021 «Nasjonal geografisk infrastruktur»**Tiltak 12 Invitasjon til arbeid med tiltak 12 – gjenbruk av data innsamlet etter offentlige krav**

Gjenbruk av data innsamlet etter offentlige krav er mål i nasjonal geodatastrategi, inngår i delmål 1.3 – «Geografisk informasjon innsamlet etter offentlige krav er tilgjengelig i infrastrukturen». Store verdier brukes på å etablere data i forbindelse med KU, planlegging, prosjektering, konsesjonsprosesser mv. Mye av dataene blir kun brukt i prosessene og blir ikke lagt inn i nasjonale baser. Gjenbrukstiltak T12 i handlingsplanen skal stimulere til sektorvise og felles aksjoner for å bedre situasjonen.

En felles arbeidsgruppe vil etableres våren 2021. Samlet vil arbeidet gå over 2-3 år. Enkeltaktiviteter har kortere varighet.

Vi ber om representanter fra etater under de ulike departementer som er representert i SG. I tillegg ønsker vi at spesifikke etater tar ledelse på noen arbeidspakker eller deloppgaver. Vi ønsker dette avklart så snart som mulig. Etater som allerede er involvert i slikt arbeid, som har kompetanse på feltet og kan bidra med kompetanse for å få til mer tversgående initiativ er ønsket.

Det ønskes også konsulentbistand til prosjektet, særlig knyttet til Ap1 konseptutvikling, statusbeskrivelse og gevinstmuligheter og AP4 juridisk. Arbeidet vil slutføres i 2021. Konsulentbistand er estimert til kr. 600.000 for oppgavene. Det er ønskelig at SG bidrar med 300.000 i fellesmidler. Vi ber SG-medlemmene vurdere forslaget.

Prosjektaktiviteter er grovt planlagt i tiltaksbeskrivelse, se Geonorge. Arbeidsoppgaver og gruppering av disse kan endres gjennom gruppens vurderinger.

- <https://www.geonorge.no/Geodataarbeid/nasjonal-geodatastrategi/handlingsplanens-tiltak/tiltak-12/>
- <https://tiltaksplan.geonorge.no/tiltak/12>

Grovt kan tiltaket grupperes i 4 arbeidspakker.

Arbeidspakke 1 – konsept, status, gevinstmuligheter

- Avklare rammer for hva vi forstår med gjenbruk
 - Hva er offentlige prosesser, KU, plan, byggesak, innsigelser, konsesjonssaker
 - Hvilke data er det snakk om
 - Hvilke roller har ulike aktører
 - Ulike ordninger for ulike former for data - basisdata, temadata osv
- Materiale til KMD og andre dep for videre samordnet aktivitet

Arbeidspakke 2 – dokumentasjon

- Eksisterende ordninger fra etatene dokumenteres
- Veiledning overfor utvalgte grupper fylker, kommuner, konsulenter

Arbeidspakke 3 – teknisk

- Felles utvekslingsformat
- Felles mottaksordning

Arbeidspakke 4 – juridisk

- Utredning om juridiske virkemidler for bedre gjenbruk
- Veiledning om fortolkning og praksis
- Materiale til KMD og andre dep for videre samordnet aktivitet

Det er i tillegg en case- Modellbasert vegbygging i regi av Statens vegvesen. Det er ønskelig med flere slike case fra ulike sektorer inn i arbeidet. Vi oppfordrer til å spille inn slike case som kan brukes i arbeidet.

Forslag til vedtak:

SG iverksetter tiltaket og sikrer deltagelse i prosjektet

SG støtter forslaget om at det gis kr. 300.000 som støtte til konsulentkjøp i prosjektet.

Tiltak 16 Crowdsourcing;

Orienteringssak

Kartverket gir informasjon om prosjektet/ konseptet fikskart, som vi har sammen med DiBK. Blir en orientering om konseptet, arbeidet som er gjort så langt og plan for videre framdrift.

Sak 10/2021 Samspill med nasjonal geodataråd

Diskusjonssak som legges fram i møtet.

Pålogging Nextcloud;

[Samordningsgruppen](#)

Passord: *Norgedigitalt*